

SZAKVÉLEMÉNY

Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) 14, azaz tizennégy műalkotásának értébecsléséhez, az MNB-Ingatlan Kft. (székhely: 1054. Budapest, Szabadság tér 9.) számára.

Ez a dokumentum 13 számozott oldalból áll!

I. A kollekcióban szereplő alkotó helye és jelentősége a kortárs képzőművészeti szcénában, valamint a felajánlott alkotások jellege és állapota

A MNB-Ingatlan Kft. számára, a Neon Galéria által (székhely: 1065. Budapest, Nagymező u. 47.) felajánlott kollekció Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) 14, azaz tizennégy műalkotásából áll. Károlyi Zsigmond a mai magyar képzőművészeti szcéná meghatározó figurája. 1971-1976 között végezte el a Magyar Képzőművészeti Főiskolát. Többek között Birkás Ákossal, Galántai Györggyel, Halász Andrással, Kelemen Károllyal és Tolvaly Ernővel tagja volt a Rózsa Presszóban létrejövő, laza szerveződésű művészcsoportnak. Már korai képein, fotóin, performance-ain és filmjein, olyan művészeti jelenségek érdekelték, melyek közös gyökere a művi és a természetes szembenállásából ered. A munkáin megjelenő elemi grafikai jelek – pontok, vonalak, festői gesztusból épülő sík és téralakzatok – a nem művészi elv szerint tagolt környezettel kerülnek feszültségbe.

Rendszeres egyéni és csoportos kiállításokon történő részvételeivel már az 1980-as években a hazai kortárs művészeti színtér ismert alakjává vált. Figurája nemcsak a magyar kulturális közegben – a nyilvánosság különböző rétegeiben, valamint a hazai múzeumi gyűjteményekben – foglal el fontos helyet, hanem immár több nemzetközi tekintetben is jelentős tematikus, illetve csoportos kiállításon, valamint művészeti vásáron képviselte hazánkat. Mindemellelt Károlyi művészetpedagógiai tevékenysége is jelentős. 1990-től osztályvezető tanár, majd 1998-tól tanszékvezető volt a Magyar Képzőművészeti Egyetem festőszakán.

Károlyi Zsigmond életművének gerincét a látás és a percepció alapvető kettősége adja. Festményei a megformált jel és a forma nélküli alakzat kapcsolatára, a látott és a tudott sajátos felcserélhetőségére, a döntés előfeltételeinek homályosságára, a választás zavarára, illetve a választás zavarából adódó ellentmondás vizuális dialektikájára épülnek.

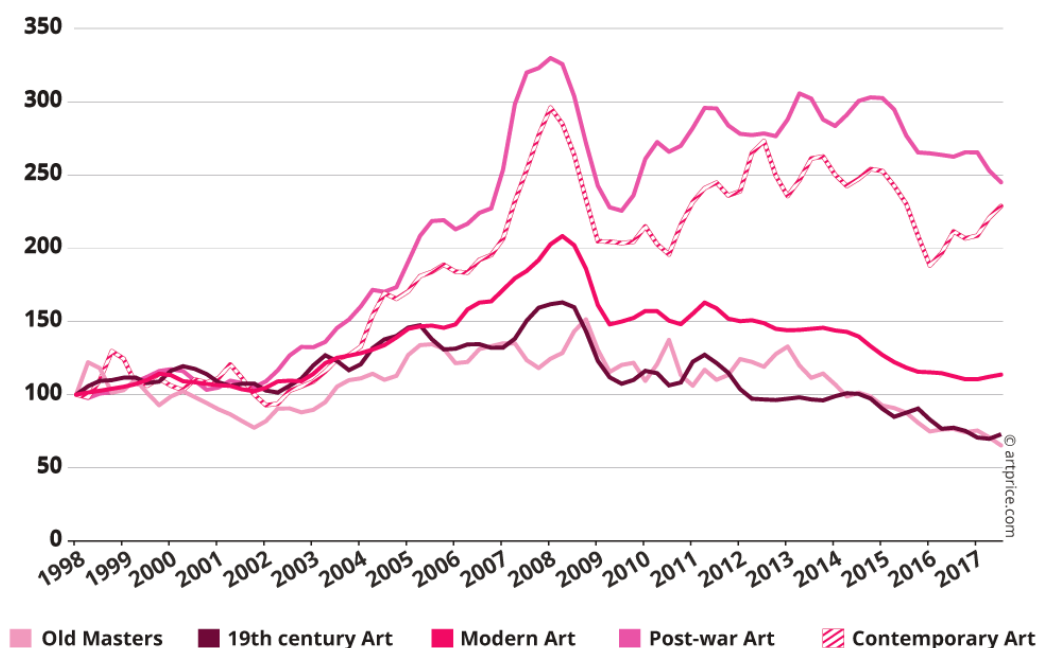
Az 1990-es évektől készülő geometrizáló képei egyszerre utalnak a tízes-húszas évek nyugat-európai és orosz klasszikus avantgárdjára, valamint az ezt megidéző, hetvenes évekbeli, konceptuális indíttatású szisztematikus festészetre. Károlyi a malevicsi meditációs objektumtól jutott el az önmagát reprezentáló képtárgyig. A mű objektum jellegét hangsúlyozva alkotásain a képfelület válik állandó témává. Olyan tárgyias utalásokat alkalmazva, mint a keret, a passzpartú, vagy épp a kép a képben szituáció. Alkotásainak szerkezete ugyanakkor sohasem statikus, mindig mozgást, szisztematikus művelet sorok lépéseit hordozzák, melyek által az ábrázolás és a kép önreprezentatív funkciója, valamint a látás és a percepció folyamatainak tudatos egymás ellen történő kijátszása zavarba ejtő kettőséget mutat.

Károlyi művei tiszta logikai struktúrákat jelenítenek meg, melyeken leggyakrabban a négyszög és a háromszög forgatásán alapuló sorozatokon, permutációkon és „szándékolt véletlen” mozzanatokon alapulnak. Az elforgatással, a síkok virtuális elmozdításával vagy a képfelület megosztásával és az új meg új képszelvények ritmusainak transzformálásával teremtett képi struktúráihoz Károlyi az additív és a szubtraktív színkeverés tiszta alapszíneit, és ezek megtört „mutánsait” egyaránt felhasználja. Alkotásainak sajátos önazonosságából, illetve meditációs-tárgy jellegéből következik, hogy a művész sohasem vegytiszta, steril geometria létrehozatalára törekszik. Festményein a visszakaparás és koptatás, az alsó, valamint a felső festék rétegek közötti spontán transzparencia általános jelenség. A kép síkja Károlynál érzéki felület, melynek anyagságát s egyben múlandóságát rendre hangsúlyozza is az festő. A művek állapota – az idők során keletkezett kopásnyomok, sérülések – ilyen értelemben kultúrtörténeti reflexiót is hordoznak, melyek szerves részét képezik alkotásainak.

A fent körülírt és a 2. mellékletben reprodukált festmények minden kétséget kizárólag Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) képzőművész eredeti, sajátkezű alkotásai. A 14, azaz tizennégy mű (2. melléklet) állapota kielégítő. Néhány darabon, az vásznak szegélyén és felületén apró sérülés- és kopásnyomok láthatók. E darabok restauráltatása mindenképpen javasolt! (Az egyes művek állapotleírását lásd a 2. mellékletben.) Az alkotások a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § 2. bekezdése a.) pontja szerinti védettségi, valamint c.) és d.) pontja szerinti lopott és csempészett kulturális javakról vezetett nyilvántartásokban nem szerepelnek. (Lásd 3. melléklet)

II. A piaci környezet

2002-ig az 1945 utáni európai és tengeren túli művészet műkereskedelmi helyzete közel azonos volt a régi mesterek, a 19. századi és a klasszikus modern művészet megítélésével. Ekkor indult be az a folyamat, mely a II. világháború és a kortárs művészet felértékelődését hozta. Az elmúlt évek elemzéseit látva ma már biztosan kijelenthető, hogy ez a tendencia nem tekinthető piaci manipulációnak, sem egyszerű „divathullámnak”. A befektetési célú vásárlások terén az elmúlt 15 év nyilvános eredményei az úgynevezett post-war és kortárs művészet hegemoniáját mutatják. Az Artprice.com által készített, a 2017-es első félév trendmozgásait bemutató elemzése szerint ez a szegmens nagyjából háromszoros értéknövekedést mutat a 19. és 20. századi klasszikus modern alkotásokkal szemben.

Forrás: Artprice.com

Bár a tavalyi évben némi visszaesést mutatott a globális műtárgypiac forgalma, a II. világháború utáni időszak továbbra is tartja korábbi népszerűségét. Amennyiben a piaci részesedés szempontjából nézzük a folyamatot, az összforgalom 52%-át tette ki a II. világháború utáni művészet, melyet 23%-kal követ a modern (főként 19. századi végi és a 20. század első felének alkotásai), míg a régi mesterek

forgalma összesen 13%-ot tett ki a 2016-os évben.¹ Ráadásul, míg az antik és a modern művészeti piacon árcsökkenés volt tapasztalható, addig a kortárs művészeti szegmensben mintegy 4%-kal emelkedtek az árak.²

A 1945 utáni művészet népszerűsége több okra vezethető vissza. A műkincspiac befektetési célú vásárlásai szempontjából ez az időszak befolyásolható a legnagyobb mértékben, hisz itt még korántsem beszélhetünk kanonizált életművekről, iskolákról, tendenciákról és korszakokról, mint mondjuk a klasszikus modern, vagy éppen a 19. századi művészet esetében. E tekintetben a II. világháború utáni és kortárs művészet megítélése még formálható, alakítható, mely a piaci eredményekre is képes nagyobb „hatást” gyakorolni. Ez a napjaink művészetét jellemző sajátosság ugyanakkor kockázatokat is rejt magában, hisz egy életmű árfekvésének szinten tartása, növelése sokban függ az adott alkotó szereplésének gyakoriságán, nívós szakmai rendezvényeken – egyéni és csoportos kiállításokon, vásárokon – történő részvételein.

A 1945 utáni művészet népszerűségének azonban van egy másik oka is. Az elmúlt néhány évtizedben a vizuális kultúrát alapvetően befolyásoló folyamatok játszódtak le a nyugati társadalomban. A változások szociális és társadalmi vetületei a művészeti érték nivellálódására is erőteljes hatást gyakoroltak. Ennek következtében a 19. valamint a 20. század első felének kulturális és társadalmi erőterébe született alkotások, életművek mai megítélése is rengeteget változott. Ez nemcsak a nyugati-európai, vagy tengeren túli országokban, hanem – igaz 10-15 éves késéssel – de már hazánkban is jól megfigyelhető. Ezt a folyamatot a hazai aukciós eredmények is igazolják. Az olyan iskolák és irányzatok, mint a naturalizmus, a szecesszió, vagy éppen Grasham-kör, Czóbel Béla, Rippl-Rónai József finomabb hangolású, kontemplatív szemléletű művészete a gyűjtők fiatal generációja számára avítottá váltak. Helyettük az avantgárd erőteljesebb hangolású, a hagyományos művészeti műfajokat átértelmező életművek, alkotások ázsioja és értéke nőtt szembetűnő módon.

A fenti folyamatoknak köszönhetően a hazai kortárs piac erőteljes fellendülésnek indult az elmúlt néhány évben. A 2000-es évek elején még alig méltatott II. világháború utáni progresszív irányzatok népszerűsége mára jelentősen megugrott. A másodlagos piaci szereplők árverésein egyre nagyobb volumenben és egyre dinamikusabb értékelmelkedéssel jelenik meg ez a kínálati szegmens. **A hazai aukciós piacon az IPARTERV generáció népszerűsége a legszembetűnőbb, de az árverezőházak kínálatában évről-évre folyamatosan bővül a főként 1980 és 1990 közé datálható tételek száma is.** A 2019-es évben jelentős életműrekordok is születtek: a Virág Judit Galéria 2019 novemberi kortárs árverésén Nádler István *Kapcsolat* című 1971-es műve 35 millió forintért kelt el, míg Lakner László *Metamorfózis – egyszer, aztán, később / Várakozók (Példázat), 1964-1967* című alkotása 42 millió forintos áron talált új gazdára.

¹ Dr. Clare McAndrew: *The Art Market 2017*. Basel, UBS–Art Basel, 2017. Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/a-vilag-mutargypiac-2016-ban.247539.html>

² TEFAF 2017 *Global Art Market Report*. Szerk.: Prof. Dr. Rachel A. J. Pownall, Maastricht, TEFAF, 2017. <http://1uyxqn3lzdsa2ytyzj1asxmmmpt.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/03/TEFAF-Art-Market-Report-20173.pdf> Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/mutargypiaci-trendek-erosodoben-a-muveszeti-vasarok-es-a-kortars-szegmens.246016.html>

III. Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) műveinek piaci pozíciója

Az IPARTERV generáció felértékelődése mellett napjaink művészete iránt is megnövekedett az érdeklődés a hazai műkereskedelemben. De a kortárs szcénán belül inkább azok a törekvések kapnak nagyobb figyelmet, melyek szorosabb kapcsolatban állnak a hazai progresszív tradícióval. Ilyen például a neoavangárd szemléletével párhuzamba állítható, a kép önreprezentatív funkcióját hangsúlyozó, a látás és a percepció folyamatait egymás ellen kijátszó Károlyi Zsigmond festészete is. A művészt az 1990-es években a Knoll Galéria képviselte. Az osztrák tulajdonú intézményen keresztül Károlyi alkotásai nemcsak Magyarországon, hanem osztrák és német magángyűjteményekbe is bekerültek. A művészt jelenleg képviselő Neon Galéria a hazai kortárs képzőművészeti közeg stabil háttérrel rendelkező szereplője, melynek kiegyensúlyozott szakmai tevékenysége nyomán – a művész árszínvonalát is jelentősen befolyásolva – számtalan alkotás került jelentős köz- illetve magángyűjteménybe (1. melléklet).

Mindeközben a másodlagos piaci szegmensben belül Károlyi alkotásai csak ritkán bukkannak fel. Az utóbbi éveken elsősorban korai fotósorozatai és kísérleti alkotásai, valamint kisebb méretű olajképei szerepeltek árveréseken. E művek értéke a 500 000 Ft és a 2 000 000 Ft közötti értéksávban mozogtak.

IV. A kollekcióba tartozó művek együttes értéke

Az MNB-Ingatlan Kft. (székhely: 1054. Budapest, Szabadság tér 9.) számára, a Neon Galéria által (székhely: 1065. Budapest, Nagymező u. 47.) felajánlott 14, azaz tizennégy Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) alkotás értékbecsléséhez az egyes darabok állapotán, témáján és méretén túl, az I., II., valamint III. pontban körülírt kánonra, műtárgycsoportokra, piaci környezetre és közgyűjteményi sajátosságokra vonatkozó megállapítások mellett, még egy alapvető szempontot kell figyelembe venni:

- A ritka másodlagos piaci adatok miatt Károlyi Zsigmond alkotásaira az elsődleges piaci résztvevők, ez esetben a Neon Galéria árképzése az iránymutató, mivel a művész jelentősebb munkái szinte kizárólag a képviselő intézményen keresztül jutnak műkereskedelmi forgalomba. A Neon árpolitikájára ma a nyugat-európai színvonalhoz történő felzárkóztatás a jellemző. Partnergalériáin keresztül ugyanis egyre nagyobb százalékkal képes értékesíteni Károlyi munkáit külföldön is.

Az MNB-Ingatlan Kft. (Székhely: 1054. Budapest, Szabadság tér 9.) számára a Neon Galéria (székhely: 1065. Budapest, Nagymező u. 47.) által felajánlott, 14 azaz tizennégy alkotás Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) sajátkezű, eredeti, jó állapotban lévő festménye. A művek értékét az I., a II., a III., illetve a IV. pontban körülírt szempontok alapján, a 2. melléklet műleírásaiban meghatározott tartományokban, együttesen pedig a 39 200 000 Ft, azaz harminkilencmillió-kétszázezer forint és a 42 000 000 Ft, azaz negyvenkétfélmillió forint közötti értéksávban állapítom meg. Ez a becsült forgalmi érték nem tartalmazza az alkotások adás-vételi tranzakciója során felmerülő adó, díj és járulék terheket, valamint szállítási, biztosítási, állagmegóvási, elhelyezési költségeket.

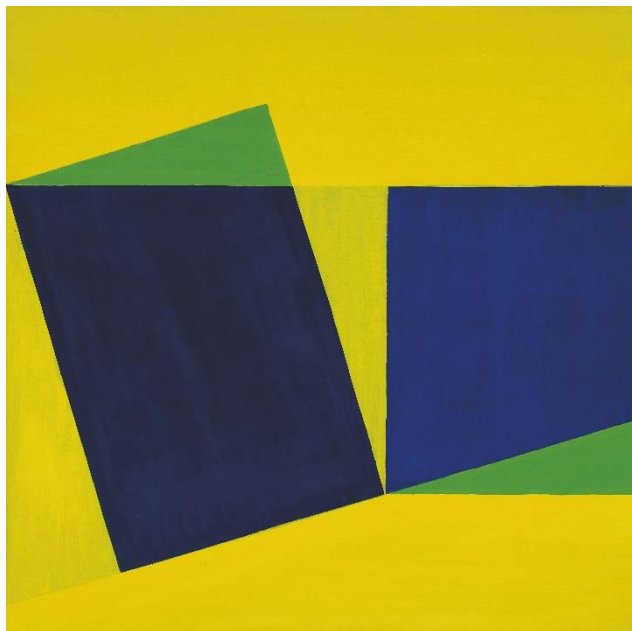
Budapest, 2021. március 21.

Kaszás Gábor
művészettörténész
Kaszás Gábor
művészettörténész
igazságügyi szakértő

1. Melléklet: Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) művei közgyűjteményekben:

- Fővárosi Képtár, Budapest
- Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
- Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár
- Paksi Képtár, Paks
- Szombathelyi Képtár, Szombathely
- Sárospataki Képtár, Sárospatak

1. Melléklet: Az MNB-Ingatlan Kft. (Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára felajánlott tizennégy Károlyi Zsigmond (Budapest, 1952) alkotás:

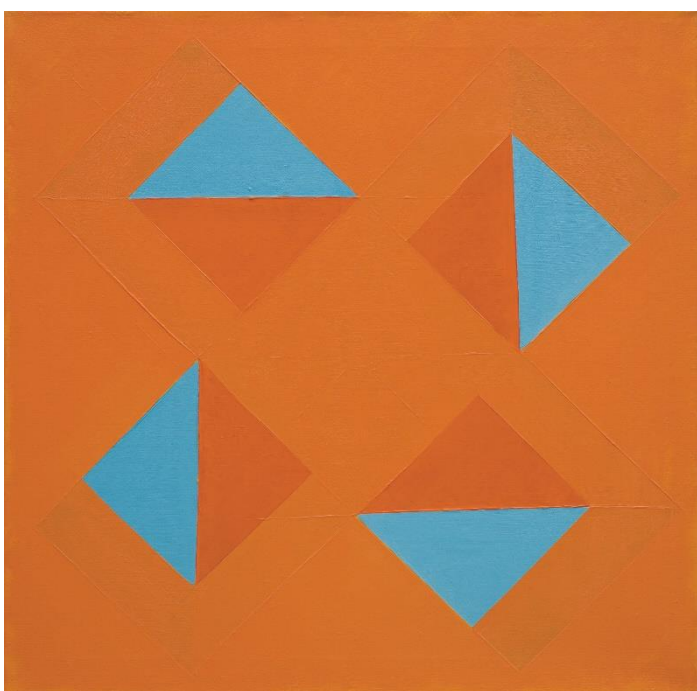
1. Károlyi Zsigmond: Sárgán kék, kéken sárga, 2012. olaj, vászon, 140 x 140 cm
jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond "Sárgán kék és kéken sárga" olaj vászon 140x140cm Károlyi Zsigmond 2013
állapot: kopásnyomok a bal alsó és felső sarokban
értéke: 3 300 000 - 3 500 000 Ft

2. Károlyi Zsigmond: Négyháromszög (1) Négy felezett négyzet, 2013. olaj, vászon, 90 x 90 cm
jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond: Négy felezett négyzet (III.) olaj vászon 90x90cm Károlyi Zsigmond 2013
állapot: apró kipergés a kép bal alsó sarkánál, illetve kopásnyomok a négy saroknál
értéke: 2 400 000 - 2 600 000 Ft

3. Károlyi Zsigmond: Négyháromszög (2) - Szélforgó/2. 2013., olaj, vászon, 90 x 90 cm
 jelezve a hátoldalon: 2013/5. "Szélforgó / 2." olaj, vászon 90x90 cm Károlyi Zsigmond 2013.
 állapot: apró kopásnyomok a kép felső szegélyén
 értéke: 2 400 000 - 2 600 000 Ft

4. Károlyi Zsigmond: Négyháromszög (3) - Négy felezett négyzet II., 2013. olaj, vászon, 90 x 90 cm
 jelezve a hátoldalon: 2013/2. Károlyi Zsigmond: Négy felezett négyzet (II.) olaj vászon 90x90 cm Károlyi Zsigmond 2013
 állapot: apró kipergés a kép felső szegélyén és a bal alsó sarokban
 értéke: 2 400 000 - 2 600 000 Ft

5. Károlyi Zsigmond: Négyháromszög (4), 2013. olaj, vászon, 90 x 90 cm
 jelezve a hátoldalon: "Négyháromszög" Károlyi Zsigmond 2013
 állapot: kopásnyomok a kép bal szegélyén, kb. 10 centiméter hosszú elszíneződés a kép jobb alsó sarkában, valamint apró kopásnyomok a bal és a jobb felső sarokban
 értéke: 2 400 000 - 2 600 000 Ft

6. Károlyi Zsigmond: Négyháromszög (5), 2013. olaj, vászon, 90 x 90 cm
 jelezve a hátoldalon: 2013/6 "Négyháromszög" olaj vászon 90x90cm Károlyi Zsigmond
 állapot: apró kipergés a kép alsó szegélyénél és a jobb alsó saroknál
 értéke: 2 400 000 - 2 600 000 Ft

7. Károlyi Zsigmond: Kék (szürke) négyzet, 2011. olaj, vászon, 140 x140 cm
 jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond Kék (szürke) négyzet 2011
 állapot: ép
 értéke: 3 300 000 - 3 500 000 Ft

8. Károlyi Zsigmond: Két felezett négyzet (90 fokos fordulat), 2006. olaj, vászon, 75 x 100 cm
 jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond, jelezve a vakrámán: (90 fokos fordulat ...) KZS 75X100cm
 állapot: kopásnyomok a kép bal alsó és felső sarkában, illetve a jobb és a felső szegélyen
 értéke: 2 500 000 - 2 700 000 Ft

9. Károlyi Zsigmond: Két négyzet + két árnyék, 1994. olaj, vászon, 100 x 70 cm
 jelezve a vakrámán: 100x70cm, jelezve a hátoldalon: "Két négyzet + két árnyék" Károlyi Zsigmond
 1994.
 állapot: apró elszíneződés a kép jobb oldalán, illetve kopásnyom a festmény bal alsó sarkán, feszítést
 igényel
 értéke: 2 500 000 - 2 700 000 Ft

10. Károlyi Zsigmond: Négy négyzet narancs alapon, 1994 körül, olaj, vászon, 100 x 70 cm
 jelezve a hátoldalon: Négy négyzet narancs alapon Károlyi Zsigmond 1994.
 állapot: kb. 3centiméter átmérőjű horpadás a vászon a kép bal felső sarkában, illetve apró
 kopásnyomok a sarkokon, feszítést igényel
 értéke: 2 500 000 - 2 700 000 Ft

11. Károlyi Zsigmond: Bécs (XVII.) - Bp., 1993. (1996.) olaj, vászon, 120 x 120 cm
 jelezve a hátoldalon: Bécs (XVII.-Bp 1993 (- 1996) Károlyi Zsigmond, jelezve a vakrámán: KZS
 állapot: kopásnyomok a kép jobb felső és a bal alsó sarkában, valamint a bal és a jobb oldalakon,
 feszítést igényel
 értéke: 3 600 000 - 3 800 000 Ft

12. Károlyi Zsigmond: Cím nélkül (Elmozdulás), 1993. olaj, vászon, 100 x 80 cm
 jelezve a hátoldalon: KZS: Cím nélkül 1993 Károlyi Zsigmond, jelezve a vakrámán: Károlyi Zsigmond
 állapot: kopásnyomok a kép bal és jobb oldalán, kb. 3 centiméter hosszú elszíneződés a fő motívum
 jobb oldalán közepén
 értéke: 2 500 000 - 2 700 000 Ft

13. Károlyi Zsigmond: Csíkok (Okker), 1992. olaj, vászon, 140 x 140 cm
 jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond "Csíkok" 1992
 állapot: ép
 értéke: 3 600 000 - 3 800 000 Ft

14. Károlyi Zsigmond: Párhuzamos sorok, 1992. olaj, vászon, 120x100 cm
 jelezve a hátoldalon: Párhuzamos sorok, 1992. olaj, vászon, 120x100cm
 állapot: kopásnyomok a bal felső sarokban, feszítést igényel
 értéke: 3 400 000 - 3 600 000 Ft